

Umeå 2024-03-25

Samrådsgruppen UPR

Underlag för frågor till UPR 2024-04-26

Breddat äldreomsorgslyft

Äldreomsorgslyftet är förlängt tom 2026.

Regeringen har beslutat att vidga ramarna så att pengar kan användas till språkutbildning och validering av kompetensen hos undersköterskor.

Äldreomsorgslyftet innebär att vård- och omsorgspersonal kan utbilda sig under arbetstid. Flera kommuner har dock haft svårt att dra nytta av satsningen och därför fanns ett behov av att bredda satsningen.

Under 2024 kommer pengarna att också kunna användas till språkkurser och för validering av kunskap till undersköterska. Språkkurserna kan exempelvis vara vård- och omsorgssvenska eller utbildning i de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani, chib och samiska.

Även i år omfattar äldreomsorgslyftet 1,7 miljoner kronor. Kommuner som vill ta del av pengarna ansöker hos Socialstyrelsen.

Vad kommer Umeå kommun att göra med denna möjlighet?

Svar: Äldreomsorgsförvaltningen kommer fortsätta arbeta med Äldreomsorgslyftet och har för avsikt att starta upp för cirka 70 personer i höst. Målsättningen är att utbilda cirka 200 personer fram till 2026.

Ofrivillig ensamhet bland äldre – Bidrag att söka!

Kommuner kan nu söka statsbidrag för att göra det enklare för äldre personer som bor på särskilt boende eller har hemtjänst att delta i aktiviteter. Det kan vara gruppaktiviteter, rekreationsaktiviteter och aktiviteter som involverar olika former av teknologi eller kulturella aktiviteter.

Ansökan senast 13 mars – har Umeå kommun sökt från dessa medel?

Svar: Äldreomsorgsförvaltningen har ansökt men inte fått besked från Socialstyrelsen än. Dels för en satsning på det förebyggande arbetet och volontärskapet, dels för en satsning på Ung omsorg som är ett koncept där unga människor är på vård – och omsorgsboende med fokus på sociala aktiviteter och trivsel.

Inom kort kommer kommuner att kunna söka statsbidrag för hälsosamtal med äldre personer som inte bor på särskilt boende eller har hemtjänst. Syftet är att fånga upp ofrivillig ensamhet hos personer som inte bor på särskilt boende eller har hemtjänst. Syftet är att fånga upp ofrivillig ensamhet hos personer som kommunen annars kan missa.

Bidraget kommer att kunna rekvireras från Socialstyrelsen till och med den 3 juni 2024.

Kommer Umeå kommun att ansöka om dessa pengar?

Svar: Äldreomsorgsförvaltningen kommer att ansöka om dessa medel. En fokusmålgrupp vi har är anhöriga till personer som flyttar in på särskilt boende men också att nå de personer som vi inte riktigt når idag. Områden som är viktiga för förvaltningen är hur man uppmärksammar och vägleder till aktiviteter och gemenskap.

Äldreomsorgen granskas

I en serie reportage har TV4 granskat äldreomsorgen i landet. Bilden som målas upp är inte positiv men heller inte oväntad.

Bland annat Coronakommissionens rapport samt IVO:s granskning av God och nära vård visar att det måste ske förändringar.

SPF Seniorernas ordförande uttalade sig nyligen i tidningen Senioren om vad som måste göras:

- ***Varje kommun och region borde ha en plan för äldres sjukvård och omsorg. Det pratas om bristen på pengar men för lite om organisation, styrning och arbetssätt. Om inte kommunerna och regionerna klarar sina uppgifter måste staten kliva fram med starkare styrning eller ett övertagande.***

- ***Beslut är fattat om att omställningen till god och nära vård ska ske men ingenting händer. Det är en skandal.***

Hur arbetar Umeå kommun med omställningen till god och nära vård?

Svar: Information om Umeå Kommuns arbete utifrån God och Nära vård kommer att ges på nästkommande pensionärsrådet.

Svart på vitt om ensamhet - Folkhälsomyndigheten

Myndigheten har sammanställt data och forskning för att belysa hur vanligt det är med ensamhet, vilka grupper som är mest utsatta och vilka samband som finns mellan ensamhet och hälsa.

Resultatet visar att ensamheten i Sverige är störst i grupperna äldre och yngre, ensamstående, personer som har en funktionsnedsättning och bland personer som står utanför arbetslivet på grund av sjukskrivning eller arbetslöshet.

Bland ensamstående grupper uppger till exempel nästan hälften av alla personer besvär av ensamhet, jämfört med var femte person av de som är sammanboende.

Men att säga att Sverige skulle vara det "ensammaste landet i världen" är inte korrekt, säger Folkhälsomyndighetens utredare Hillevi Busch i en kommentar:

- Att vi har fler ensamhushåll än många andra länder betyder inte automatiskt att vi i Sverige överlag känner oss mer ensamma. Inte desto mindre är hon tydlig med att ensamhet är ett vanligt problem, också världen över.
- Både forskning och svenska undersökningar visat på det tydliga sambandet mellan ensamhet och ohälsa. Till exempel kan långvarig ensamhet bidra till depression och hjärt-kärlsjukdomar. Det är oroande och viktigt att försöka ändra på, säger Hillevi Busch.

Undersökningen som har genomförts i samverkan med Socialstyrelsen innehåller resultat från svenska undersökningar, internationell forskning och även en beskrivning av hur myndigheter, regioner, kommuner och ideella organisationer arbetar.

Bland annat visas att det pågår ett stort antal aktiviteter och åtgärder i civilsamhällets regi, exempelvis genom SPF Seniorerna.

En av de vanligaste insatserna är att ordna mötesplatser med olika aktiviteter, skriver myndigheten som betonar att utvärderingar av insatsernas effekt behöver göras i högre grad.

Det visar rapporten

Rapporten lyfter en svensk systematisk översikt som har undersökt riskfaktorer för ensamhet bland personer över 60 år i den allmänna befolkningen.

De här fem faktorerna bedöms ha ett tydligt samband med ensamhet.

- Vara ensamstående
- Ha förlorat en partner
- Ha ett begränsat socialt nätverk
- Ha en låg nivå av social aktivitet
- Ha dålig självupplevd hälsa eller ha depression eller depressiva symtom

Folkmyndighetens rapport är en del av ett uppdrag om ofrivillig ensamhet och har i dagarna överlämnats till regeringen.

Den 1 februari 2025 ska en nationell strategi presenteras med syftet att utveckla och intensifiera arbetet med att förebygga och motverka ofrivillig ensamhet.

Folkhälsomyndighetens kartläggning ska då ligga till grund för strategin.

Tre slag av ensamhet

Forskningen skiljer på tre olika former av ensamhet, där **social ensamhet** är den som det forskats mest om. Social ensamhet handlar om att ha ett för litet socialt nätverk.

Emotionell ensamhet betonar att man inte har någon att anförtro sig åt, även om man har ett nätverk.

Existentiell ensamhet innebär ofta en känsla av att inte kunna bli förstådd av någon alls, en avskurenhet i livet.

Hela rapporten

I civilsamhället ingår bland annat ideella organisationer, trossamfund, studieförbund och idrottsrörelsen, och de som spelar roll i arbetet mot ensamhet”

Ur rapporten ”Ensamhet – förekomst, konsekvenser och åtgärder”

Hur arbetar Umeå kommun med dessa frågor?

Svar: Äldreomsorgsförvaltningen följer området och söker statsbidrag för att kunna arbeta mer för att förebygga ensamhet. Förvaltningen undersöker möjligheten med en egen mottagningsenhet för äldre där bland annat äldre enklare kan söka upp våra verksamheter i syfte att förebygga ensamhet.